

Tanfolyam munkásoknak

Tegnap, hétfőn, Szegeden az SZMT oktatási központjában megkezdődött az a tanfolyam, amelyet első alkalommal rendez meg a SZOT és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa és az SZMT vezető munkatársai tartanak előadásokat és konzultációkat. A foglalkozásokon segítik a munkások felkészülését a közéleti ténykedésre.

Hazaérkezett Genfből az a küldöttség, amely részt vett az ENSZ európai gazdasági bizottsága fabizottságának tanácskozásán. Az ülésen a magyar küldöttség vezetőjét, dr. Madas András mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes választották meg elnöknek.

A fapiac helyzete

A tanácskozás legfontosabb napirendi pontja az európai fapiac krízise volt. Megállapították, hogy az energiaválság következtében az általános gazdasági helyzet súlyosbodott. A fa- és faterméktermelők, a felhasználók és az importáló cégek tekintélyes készleteket halmoztak fel, amelyek értékesítése problémát jelent. A jövő év második felére a fapiac konszolidálódásával számolnak.

Mielőtt tovább mennék, talán sokan kíváncsiak a definícióra. Annyiféle meghatározást olvastam, hogy oldalakon lehetne sorolni. Mindegyik meggyezett abban, létezik egy olyanfajta képesség valamire, ami mindenben nem található meg. De ez még csak a lehetőség, szorgalom, kitartás nélkül a tehetség örökre homályban marad.

TEHETSÉGEK

Sok tehetség támasztja könyökével az iskolapadot, vagy olyan mozdulattal esztorgályoz, operál, hogy nyugodtan használhatjuk a művészi jelzőt. Nem lepődök meg hát, ha egyesek azt mondják, a tehetségek száma felbecsülhetetlen. De akkor sem csodálkozom, ha az ellenkezőjét állítják.

Igazán örültem, amikor rájöttem, nem vagyok egyedül a véleményemmel. Juhász Géza, a textilművek igazgatója szerint is nagyon sok tehetség van.

Persze, az adottság nem minden. Sok tehetséges embert ismerek, de nagyon sokan elkallódnak, vagy a saját gyengeségük, szorgalmuk, kitartásuk hiánya, de a rossz körülmények miatt is. Itt nálunk az üzemből a tehetségek fele nem nyújtja azt, amit tudna. En nem állítom, hogy esetenként a feltételeket meg tudjuk ehhez teremteni. Szóval, nem tudunk megfelelni a hónapok alá nyúlni. Akik a gépen dolgoznak, azoknál három-négy hónap után kiderül, mennyire tehetségesek. Sajnos, csak kis mértékben nyílik lehetőség, hogy előrébb lépjenek előmunkáknak, tanulókataknak, vagy esetleg művezetőnek. A gépkarbantartóknál más a helyzet. Itt sokan lehetnek művezetők, tehát az anyagiak mellett az erkölcsi megbecsülés is jelentősebb. A műszakiak, közzgazdászok — az üzemi struktúrájában a harmadik csoport — közül a tehetségeket úgy foglalkoztatjuk, hogy szakdolgozati témákkal bízzuk meg őket, és ezek

közül többet megvalósítunk. Sok olyan középvezető van, aki mindjárt magasabb pozícióba kerülhetne. Mind fiatalok, képzetek és akarnak. Ebben a csoportban a legnehezebb az előrelépés, hiszen kevés osztály- és főosztályvezetői állást kell betölteni. Számon tartjuk, tudunk a tehetségeinkről, még ha mindig nem is a megfelelő helyen dolgoznak.

Ne kallódnak el, ez a társadalom érdeke is. Persze nem elég — csak korán észrevenni őket. Egy kitűnő kezdeményezésről hallottam dr. Valkus Páltól, a Ságvári gimnázium igazgatójától. — Kísérletképpen — nem sok ilyen létezik még az országban — új iskolarendelt vezettünk be. Ennek lényege, hogy orientációs foglalkozásokat tartunk. Ezen, három félév alatt diákjaink kipuhathatják, mihez van kedvük, tehetségük. Másodév végén eldöntenek, matematika, fizika, nyelvirodalom szakos osztályban folytassák a gimnáziumi tanulmányait. Így tizenhat éves korukra önmaguk, a szülő és a tanár számára is világossá válik, miben tehetséges. Persze ez arra is kitűnő lehetőség, hogy a szülők rájöjjenek, ne ők döntse el gyerekeik pályaválasztását. Ezenkívül lehetővé tettük, külön tanulószobában foglalkozzanak pedagógusaink tehetség gondozás címen a gyerekekkel.

Eletünk ezerarcú. Megismermi mindegyiket, szinte képtelenség. Nagyon sok tehetséges ember van. De valamennyiüket felfedezni öröm, és biztos az eredmény: gyárakban, földekben, iskolákban, intézményekben.

Halász Miklós

Színházi fiatalok parlamentje

Első ízben ült össze hétfőn Budapesten, a Fészek Művészklubban, a Kulturális Minisztérium színház-művészeti főosztályának rendezésében a színházak dolgozóinak ifjúsági parlamentje.

Elnöki megnyitójában dr. Malonyai Dezső, a Kulturális Minisztérium színházi főosztályának vezetője arról beszélt, hogy az elmúlt években miként ültették át a gyakorlatba a színházak sajtófeltételeihez alkalmazkodva az ifjúsági törvény előírásait; milyen intézkedéseket hoztak a fiatal, pályakezdő művészek helyzetének megjavítására. Jelenleg az ország mintegy 900 színésze közül több mint 200-an harminc éven aluliak, és ehhez a korosztályhoz tartozik a műszakiak nagy része is.

felszólalók közül többen kitértek arra, hogy ma már egyre inkább eltűnőben van a fővárosi és vidéki színházak közötti különbség.

Ivóvíz a bauxitbányából

Befejeződött a bakonyi bauxitbányák, egységes automata vízszintellenőrző-hálózatának felszerelése. A nyolcmillió forintos költség-kialakított rendszer központja — a föld mélyéből érkező műszeres jelzések alapján — kétpercenként értékel minden egyes akna vízszintjét és ennek nyomán

állítják le vagy indítják be a nagy teljesítményű szivattyúkat. A bakonyi bauxitbányából naponta átlagosan 400 ezer köbméter vizet, vagy még ennél többet is kell a felszínre szivattyúzni. Ez a víz olyan tiszta, hogy minden további kezelés nélkül iható.

Novák és Pataki

Aki ilyet fest, nem kéne nyilvánosság előtt szerepelteni — mondta egy vendég vasárnap Kiskunfélegyházán Novák András és Pataki Ferenc közös kiállításának megnyitóján, a Kiskun Múzeumban, amikor belépve meglátta az első képet. Aztán erőt véve indultán, megnézte a mellette levő festményt, majd az azt következőt, végig az egész kiállítást, s látszóan rajta, szeretné nyilvánosan visszavonni első kijelentését.

Mihály balassagyarmatai és budapesti, vagy éppen Pataki békéscsabai, budapesti, székesfehérvári és hajdúböszörményi tárlata, nem is szólva Cs. Pataj Mihály szabadkai és pozsonyi bemutatkozásáról — ennek az egészséges tendenciának újabb bizonyítéka.

Novák és Pataki közös bemutatkozása alkalomát ad két különböző művészi alapállás összehasonlítására is. Novák ezt a mottót választja: „Az a feladatom, hogy meglátassam a szépet, az értelmeset. Kutatok. Az igazat szeretném tudni!” Pataki ezt írja kiállításának homlokára: „Szeretném föltárni azt a mérhetetlen gazdagságot, ami az emberben és a környezetében van...” Ezzel a néhány sorral kulcsot adnak kezükbe, kulcsot annak művészetükhez.

Novák és Pataki közös bemutatkozása alkalomát ad két különböző művészi alapállás összehasonlítására is. Novák ezt a mottót választja: „Az a feladatom, hogy meglátassam a szépet, az értelmeset. Kutatok. Az igazat szeretném tudni!” Pataki ezt írja kiállításának homlokára: „Szeretném föltárni azt a mérhetetlen gazdagságot, ami az emberben és a környezetében van...” Ezzel a néhány sorral kulcsot adnak kezükbe, kulcsot annak művészetükhez.

Az első észrevétel, hogy míg Novák András akvarelljei és tuszrajzi festményeinek kísérői, előzményei vagy melléktermékei, de mindenképpen szorosban kapcsolódó társai, addig a grafika Patakinál művészete Janus-arcának másik profilját, az érem másik oldalát jelenti. Egy felszabadult, sokszor taszista eszközökkel is alkalmazva festő művész szigorú, pontos, néha hűvös aggyal szerkesztett műveket készít, ha karctűt vesz kezébe. Mindkét alkotónál a portrék jelentik a konkrét, valósághoz való kötődés közelebbi pólusát, Nováknál az *Anyja* és az *Egy festő* című képekkel, Patakinál az *Apám*, a *Fájdalomvirág* és a *Terhes* című alkotásokkal.

Novák festményeinek lényege az aranyakkal és ezüstökkel segített ünnepélyesség, monumentalitás, a harmónia utáni nosztalgia, az időtlen nyugalom, a „múltból jelenre nézés”, a különös, nem természetes és mindennapi megvilágítások alkalmazása. *A nagy kék fa*, *Nyárfák*, *Ünnep*, *Alkony*, *Ejszaka*, *Jegenye villanyfényénél*, *Mint a villámcsapás*. Legjobb munkáit — *Oratórium*, *Színház* — az

gyűjteményes jellegű Novák András és Pataki Ferenc közös — meglehetősen szerény keretek között is díszesre rendezett —, félszínházi kiállítás, mely sok tanulsággal szolgál. Úgy válogatták a kiállított grafikákat és festményeket, hogy az egyes periódusokat képviselő, szándékukat reprezentáló művek alkotói pályák mérföldkövei, állomáshelyei.

Örömmel üdvözlendő ez a tárlat azért is, mert az egyre mozgékonyabb, a körtőlés és a megyehatárokon túlra is eljutó szegedi képzőművészet újabb kirándulása. Néhány éve még azon siránkoztunk, hogy mennyire hiányoznak a kimozdulások, a más vidékeken, új közegekben való megmérésekre. Ez a kiállítás is — éppúgy mint *Dér* István tokaji, *Papp* György békéscsabai, *Zombori* László budapesti, *Veres*

emberi formák átírt lenyomatáiból, a mely színek és az aranyak időtlen együtteséből ötvözi.

Pataki festményeinek egyik lényeges vidéke a természet, legyen az a jelenbe mentett gyermekkor fekete-szürke-fehér megidézése, vagy az évszaktólzázások színek tobzódásában megfogalmazott regisztrálása. A másik terület egyszerűen szól történelemről és művészeti hitvallásról, elkötelezettségről és kutatási szándékáról. *Juhász Gyula emlékére*, *A tűzvívó* [Petőfi], *Dózsa-1514*. „A harsány jelenlét” festője Pataki, akinek szimpatikus festészetében az őszinteség hitelesíti a fűsületlenségét, az optimizmus kamaszos hite, újért lelkesedő kísérleteit.

Tanulságos és sok szépséget tartalmazó kiállítás a féligyázi. Akik szeretik a képzőművészetet, és e két alkotót, azoknak érdemes elutazni a Kiskun Múzeumba.

Tandi Lajos

Tájékoztató előadás lelkészeknek

Tegnap, hétfőn délelőtt Szegeden, a Hazafias Népfront városi bizottságán, a népfőnt megyei bizottsága és a Csongrád megyei katolikus békebizottság tájékoztató előadást tartott a katolikus lelkészek részére. Megnyitó beszédet dr. Sulyok Béla prépost, főesperes, a római katolikus békebizottság alelnöke mondott. Majd Bérczi Gyula, a megyei tanács tervosztályának vezetője tartott előadást Csongrád megye gazdasági fejlődéséről, a negyedik öt-

éves terv végrehajtásának tapasztalatairól és főbb célkitűzéseiről. A tanácskozáson jelen volt dr. Udvardi József csanádi püspök, Szilágyi Mária, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának munkatársa, dr. Rátkai János, megyei egyházi titkár. Délután a protestáns és egyéb egyházak lelkészeinek tartott tájékoztatót Bérczi Gyula. A megbeszélésen jelen volt Munkácsy György református esperes, a protestáns lelkész békebizottság elnöke is.

A koncert-évad nyitánya

Stílszerűen kezdődött a hangversenyévad vasárnap délelőtt. Korunk zenéjéből két kompozíció is elhangzott, mindkettő hazai szerzőé, ráadásul az egyik szegedié: *Vaszy* Viktoré.

Ugyanő vezényelte a szegedi filharmonikusokat a színház — remélhetően véglegesen kibővített, a zenekari árok fölé meghosszabbított — podiumán.

Vaszy Viktor, Kodály és Koessler egykori tanítványa, zeneszerzőként sem ismeretlen a közönség előtt, bár a művészvilág iratlan törvényei a sokoldalúan képzett muzsikusként is inkább abbeli minőségükben tartják számon, ahol korszakos jelentőségű-értékű tevékenységüket kifejtik: Vaszyt elsősorban karmesterként. A most elhangzott *II. szvitje* azonban önmagában bizonyító erejű, invenciózus, nagy mesterségbeli tudással rendelkező komponistát sejtet. Azért csak sejtet, mert Vaszy zeneszerzői életművét alig ismerjük átfogóan, s ez a kompozíció hangvételeiben, a feldolgozás technikájában, stílusában erősen ör-

zi a nagy előd, Kodály Zoltán iskolát teremtő hagyatékát. Mozgalmas, színes, gazdag fantáziával átszótt zene a II. szvit: fölkel az érdeklődést szerzőjének más szimfonikus (kamarazenei) alkotásai iránt.

Hidas Frigyesnek Szegeden is többször elhangzott Oboaversenye után most *Zongoraversenyét* szólaltatta meg a szegedi szimfonikusokkal Schiff András. A moszkvai Csajkovszkij-versenyen szép sikerrel szerepelt fiatal művész robbanékony, dinamikus alkat, már évekkal ezelőtt, a televízió Ki mit tud?-vetélkedőjén feltűnt tehetsége, elmélyült muzikalitása. Szegedi bemutatkozása is kitűnően sikerült — bizonyára hallunk még róla és halljuk majd őt magát is.

A végig frissen játszó és érezhetően jól fölkészített *Szegedi Szimfonikus Zenekar* Vaszy Viktor vezényletével, *Beethoven III. (Eroica)* szimfóniájának remek előadásával zárta a koncertet, mely feltűnően bizonyította az előttünk álló hangversenyévadra.

N. L.